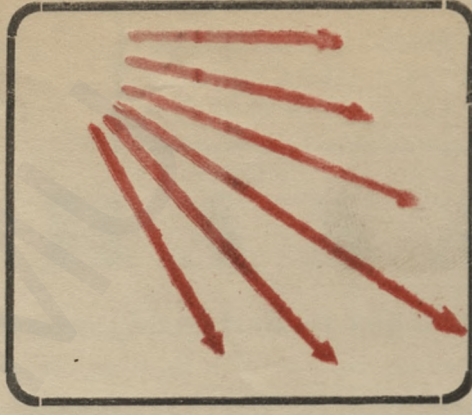

müze seçti

D I R A N A Z

SİNOP HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL : II

SAYI : 13

İdare yeri : Sinop Halkevi

31/1/1937

İçindekiler

Aile ve Çocuk	İbrahim Ertuğrul
Eski Sinop (Çevirme)	Nazlı Tengirşenk
Türk	Ceyhan Atuf Kansu
Mehmet Akif	Dilâver Can
Türklerde soysal iki örnek	Şeref Kayaboğazı
Ziraî kalkınma planı	Ferid Dikmen
Ömrümüz (Şiir)	Haşım Nezihi
Karagöl hakkında (koşma)	Ferid Dikmek
Ocak başında	Cihad Rüşdü
Evimizin 936 yılında yaptığı işler	* * *
Kısa haberler	* * *

Derginin sahibi: Sinop Halkevi İdare heyeti

Yazı işleri Müdürü: Cemal Yüksel

(Basıldığı yer: Sinop İl basımevi)

DIRANAZ

Ayda bir dafa çıkar, Sinop Halkevi kültür dergisidir.

YIL: H

SAYI: 13

İdare yeri: Sinop Halkevi

31/1/1937

Aylık Konuşma

Aile ve Çocuk

İbrahim ERTUĞRUL

Çocuk sahibi birkaç babanın bir araya gelerek çocuklarının okul durumlarını ele alışları az raslanır günlük hadiselerdendir. Çocuğun ailedeki önemli yerini tanımak bahtiyarlığına erişenler de çocuğun okul ve öğretmenle, aile arasında ki bağı az biliyorlar.. Çocuğunu seven, onun yetişmesini arzu eden veliler onu temiz gezdirmek, okul gereçlerini zamanında alıvermek, boğazına iyi bakmakla ödevlerini yaptıklarına inanmaktadırlar.. Hele, ilköğrenim çağında bulunan çocuklarımızdan ebeveynin manevi yardımına mazhar olanlar parmakla gösterilebilecek kadar azdır..

Aile ve okul terbiyesi ayrı iki sistem olmakla beraber, bu iki yolun hem muvazi hem de müsavi olması gerekliliğine en dar düşünceli insanlar da inanır. Çocuğun ailesi ve bağlı bulunduğu ulusal cemiyet için faydalı bir insan olarak yetiştirilebilmesi ancak bu iki türlü terbiyenin birlikte yürütülmesiyle mümkündür.. Halbuki, bunun bazen tamamen ayrı bir biçimde tatbik edile gelmekte olduğu görülüyor.. Çocuğun, okulda öğretmeninden aldığı birçok iyi itiyatlar, ebeveynin aynı hassasiyetle bunu takip etmemesinden, sokakta sakatlanıyor. So-

kak terbiyesinin menfi tesirlerinden çocuğun korunması ancak ailenin nezaretile olabilir. Çocuğun sokaktaki hallerinden manen öğretmenini mesul tutmak içtimai bir haksızlıktır. Bu, aile ile öğretmen arasındaki iş ve elbirliğinin önemini açıkça gösterir.

Ortaöğrenim çağı için de mevzu bahis olmakla beraber, bilhassa ilköğrenim çağında çocuğu olan aile reislerinin öğretmenle iş birliği yapmaları hem çocuklarının iyi yetişmesi, hem de okulda verilen iyi itiyatların kökleşmesi bakımından önemli ve gereklidir. Çocuğunu ancak okula göndermekle vazifesini yaptığını sanan velilere, çocuğun okulda günde 5-6 saat kaldığını, evde ve sokakta ise 18-19 saat kaldığını hatırlatmak pek yeri de olur. Günde 18-19 saatlik bir terbiye işile uğraşmasına içtimai şartlar imkân vermezse de, hiç olmazsa öğretmenle elbirliği ederek ne şekilde davranılacağını öğrenmek çocuk velisinin içtimai ödevidir. Bu ödevin ihmal edildiği bir içtimai muhitte, yetişen yeni nesilden daha fazla bir iş beklenemez..

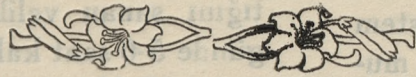
Okur yazar olmıyanlarının sayısı yüzdelere değil bindelerle ve onbinlerle ölçülen memleketlerde ilktahsil işi hükü-

metlerin resmî ve birinci derecede işleri arasından çıkmış, aileye, muhite male-dilmiştir. Bu gibi memleketlerde aile ve okul başbaşa vererek çalışmakta; vatan-daşlar okulun her davranışına bilfiil ka-tışmakta; çocuk velisi öğretmene yar-dımcı, öğretmen çocuk velisine rehper olmaktadır.. İşte bu şekil, aile ile öğret-menin başbaşa vererek çalışması de-mektir.

Çocuğun aile fertleri arasındaki yeri ailenin yetişkin fertlerinden daha önem-lidir. Fikren ve hissen düne bağlı aile reislerinin, çocuklarını kendi tesirleri altında bırakmaları onlara mümkün ol-mıyan bir şekli tatbika kalkmaktan başka birşey değildir. Baba ve ana, ço-cuklarını kendilerinden daha müreffeh hayata hazırlıyacak yollardan yürüye-cektir. Bağlı bulunduğu ailenin eski âdetlerinin tesiri altında yetişen yeni nesil, beklenen bir tip değildir... Hergün d-ğişen yeni yeni hayat şartları karşı-sında bocalıyan bir nesle değil, değişen hayat şartlarına, kendisi ve cemiyet için

en faydalı bir şekilde uyabilecek bir gençliğe muhtacız.

Burada herkesçe bilinen bir hakikatı da tekrarlamak isteriz: Terbiye işlerinde olduğu gibi hayatın başka cephelerindeki işlerde de (Evet, bunu biliyoruz. Fakat..) diyenlere çok raslarız. Bu, bilmekle yap-mak arasındaki anlam ayrılığını göste-rir. Ekseriya bilen çok, yapan buna na-zaran azdır. Halbuki lâzım olan bilmek-ten ziyade (yapmak) tır. Bir insanın, ya-pamıyacağı bir şeyi bilmesinde ve hele (biliyorum) demesinde fayda yoktur. Aile ve çocuk münasebetlerinde, çocuğun okul hayatı ile aile hayatının faydalı bir şekilde birleştirilmesinde; gidilecek çok yolu bilen değil, bildiği az yolda samimi-yetle yürüyenler çocuğuna karşı manevî ödevini yapmış sayılır. Çocuk velileri ile öğretmenler arasındaki sıkı temas fazla-laştıkça, yeni neslin yetiştirilmesi baki-mından yeni kazançlar elde etmiş olu-ruz. Bu sadece ferdî bir ödev değil, cemiyetin vatandaşlardan beklediği ulu-sal bir ödevdir.

American Journal of Philology

NIN

2 inci cildinin 106,107 numaralı nushalarından

Yazan: John Hopkins Üniversitesinden David M. Robinson

Türkçeye çeviren: Nazlı Tengirşenk

ESKİ SİNOP

BİRİNCİ BAB

MEVKİ

Sinop devletinin arazisinin sahil mesahası bu gün tayin edilemez. Mer-but bulunduğu Paphlagonia'nın şark hududu ister Tehrino lon'dan, ister İsisden veya Amissus şehrinden çizil-miş olsun, Sinop her halde Paphlago-nia'dan çok küçüktür. Çünkü Strabo, Amissus vilâyeti ile Sinop vilâyetinin ayrıldığı noktayı daha garba doğru Halys nehri diye gösteriyor. Diğer taraftan da Sonibun hükümrân olduğu yerler Bithnia hududuna kadar varma-dı. Tabiat ta cenupta Olgassy dağla-rını hudud çekti. Eğer eski Sinop hü-kûmetinin hududunu şimalde Karade-niz, şarkta Halys, cenupta Olgassy dağları, garpta ta 32 inci paralele ya-kın gayri muayyen bir hatır dersek hakikatten pek uzak olmayız.

Çıkıntının boynunda bina edilmiş şehre dönersek eski şehir merkezinin yerinde iç divarla çevrilmiş bir avlu ve bir Türk kalası ve bir hapishanesi buluruz. Burasının Sinobun Akropoli-sinin yeri olması muhtemeldir. Diva-rın haricinde çıkıntıya doğru şimali şarkîde hiristiyan ve rum mahalleleri vardır. Maetteessüf eski şehri zihinler-

de yeniden meydana getirebilecek ta-rihi, sahil malumat pek azdır. Yüksek tepeden aşağıya bakarak nereleri stoa, Jimnas ve çarşı, Mithradate'in sarayı ve Serapis mabedi olabileceğini zihnim de canlandırmaya boşuna çalıştım, fa-kat hareket noktası olabilecek hiç bir harabe ve yığınımı bir ana nokta bile yoktur. Yalnız berzahin bir kenarın-dan öbür kenarına yapılmış, yıkılmış, ve tekrar yapılmış ve yapılmışında gay-ri mütecanis maddeler kullanılmış ve pek gayri muntazam bir surette bina edilmiş iki divar vardır. Binalardan çıkmış temel taşları, stoa'lardaki evvel-ki yerlerini gösteren oyukları aşınmış Romalılardan kalma sütunlar, şurada burada kalmış heykel parçaları, bazen bir divarın en üst kısmında bazan da en altında taş yerine kullanılmış aslan heykelleri ve pencere üstüne konan taşlar ve korniş parçaları vardır. Baş-ka birçok parçaları öteki beriki almış götürmüş, bir takımı müzelere, alelhu-sus İstanbul müzesine nakledilmiştir. Karaya yakın olan divarın iç tarafında Roma su kemerlerini gösteren kemer-ler vardır. Divarın bu kısmı daha iyi

yapılmıştır. Romalılar tarafından yapılmış olması muhtemeldir. Mütebaki kısmı öteki duvarlar gibi evvelâ Cinezizler ve sonra da Türkler tarafından yapılmıştır.

Cyzicus'un olduğu gibi Sinobun da ilerlemesindeki en mühim âmîl, Şark ve Garp denizlerine hâkim çift limandır. Bu liman eski zamanlarda da şimdi de Karadeniz sahilindeki en iyi limandır. Eski zamanlarda Cenub limanı islah edilmiş olacak ki büyük Mithradates zamanından kalma olduğu zannedilen bir iskele harabesi vardır. İki

limana da onları dolduracak hiçbir nehir akmaz fakat Şimal limanı şimdiki vapurların yanaşmalarına elvermiyecek kadar kum tabakaları ile sığlaşmış tır. Evvelce daha derin olduğu için eski zamanın küçük gemileri ticaret maksadile buraya girebiliyorlardı.

Pericles zamanında ve daha sora Mithradates zamanlarında Şimal limanının sularının büyük gemilerin girebilmesine müsait derecede derin olması muhtemeldir.

— Dovam edecek —

TÜRK

Geyhun Atuf Kansu

Tarih kadar eski Türkte dünyanın tarihini yaratan insan gibi bakamaz mıyız? Kuruyan denizi kalpte bir sevgili gibi taşıyan Türk; teselli bulmak, yeni bir yurt kurmak için tuzlu çöllerden, karlı ve yüksek dağlardan; altında atı, elinde mızrağı; dünyanın dört bucağına sürüp geldi.

Türkü; ihtiyar Roma papasları, genç Cermen athları, güzel Bizans kadınları gördü.

Türkü; kudretli Roma ordusu, Cermen ordusu, Haçlı ordusu, sayısı çok isimde türlü millet ordusu; dünyanın her cephesinde, her meydanında karşıladı.

Türkü gördüler ve karşıladılar; görenler selâm, karşılayanlar yol verdi.

fakat Türk, hiç bir millete, hiç bir milletin ordusuna boyun eğmedi, yol vermedi.

Tarih her asrın, her yılın vak'aları arasında büyük bir Türk kahramanlığını sayfaları içine aldı.

Tarih; öz çocuğu olan Türkü, işte bu kahramanlığı yüzünden, dünyaya şöyle tanıttı: Savaşçı, Cessur, Kuvvetli.

Türkün kuvveti dillerde dolaşmaktadır, kuvvetli insana Türk gibi demek adet olmuştur. İnsanların en büyük hak ve istiklâl membaı olan kuvvetin bizdeki bu yüksek tecellisine elbette sevinçle bakıyoruz.

Fakat; karakterimizi yeniden inşa ederken insanlık için yalnız kuvvetimizi yeter bulmuyoruz.

Eski karakterimizi izah eden Türk gibi kuvvetli vasfının yanıbaşında Türk gibi faziletli, Türk gibi mes'ut ve Türk gibi medeniyetçi vasıflarının doğmasını bekliyoruz.

Mehmet Akif

Dilâver CAN

Ortaokul Türkçe Öğretmeni

Geçirdiğimiz devrim bizde ulusal heyecanların doğmasına sebep oldu.

Fransızların «Marseillais'e» ini yazan Fransız şairi; duyuşlarını ulusunun ruhundan almıştı. Mehmet Akif'te «İstiklâl Marşı» mızı savaş yıllarının heyecaniyle yazdı. Çanakkale destanı, İstiklâl marşı gibi ölmez eserler bırakan Mehmet Akif, samamî hieranlar içinde yanan bir şairimizdi.

Balkan harbinin acı hatıralarıyla yanan, yıkılan yuvaların feryatlarını tarihe taşıyan, vezne ve dile çok hakim olan Mehmet Akif; ulusunun elem ve zevkini duyar, etrafını iyi görür, incelemelerini hayata uydurur, şiirlerini tabii bir Diyalog ile yazardı. «Safahat» adlı büyük eseriyle acılarımıza tereüman olmuştur. Akifi anarken onun yanında erkinlik sembolümüz hilâli anmakta icap eder. O, bayrağı

seven bir şairdi. Bu sevgisini büyük eserinin başında:

«Korkma sönmez bu şefaklarda yüzün al sancak...»

Mısraı ile anlatmış;

«Hakkıdır hakka tapan milletimin İstiklâl»

Sözü ile de özgenliğe ne kadar aşık olduğunu ifade etmiştir. Geçen ayın yirmi yedisinde hayata gözlerini kapayarak memleket gençliğinin elleri üstünde mezarına giden İstiklâl marşı şairi:

«Toprakta gezen gölgeme toprak çekilince,
Günler şu heyulâyı da er geç silecektir.
Rahmetle anılmaktadır amma ebediyet;
Sessiz yeşadın kim beni nerden bilecektir.»

Kıt'asıyla mezartasına yazılacak mütevazi kitabesini hazırlamıştır. Ölmeyen eserleriyle yüreğimizde yaşayan büyük şairin kutsal ruhuna bin saygı ve sevgi gönderiyoruz.

Beşerî Coğrafya tetkiki Notları

Şeref Kayaboğazi

Türklerde Soysal İki Örnek

Büyük Asya muhtelif din ve mezhepten bir çok ulusların çalkandığı bir okyanostur. Soysal bakımdan bu ulusların yaşama tarzını başlıca iki örnek, veya asla (type) ayırmak kabildir:

1 — Soysal (medenî) dediğimiz ev kuranlar, evde oturmayı adet edenler. (sedentaire). Bu evler tabiatla bir site (cite), medine, şehir vücutte getiriyor. Hint ve Çinliler... gibi.

Bu ictimai enmuzecin vasfı istikrardır.

II — Yürük, ve bazan, eskiden kalma yanlış bir tabirle, Türkmen dediğimiz göçebeler, göçmenler, veya bedevilerdir. Bunlar çadırda oturur, yaşarlar. (Nommade). Türk, Tatar, Mogol, Kırkız, Tunguzlar gibi. Bunlar Arap bedevilerine karşı, Asya göçmenleridir.

İnsanların yaşayışlarındaki bu ayrılık aceba neden ileri geliyor.

Her şeyden önce şunu düşünmek lazımdır ki insan, hatta bütün zi hayat tabiatın bir mevludu, muhitin eseridir.

İnsanlar bütün ömürlerince tabiatın esaretinden kurtulmağa çalışmakla vakit geçirirler, hiç olmasa hayatlarının icablarını tabiatın yasalarına uydururlar. Şu halde muhitin tesirleriyle hayatın (hayvan veya nebat) zaruretleri arasında bir ahenk kurulur, bu ahenğin bozulmamasına çalışılır.

şılır. Bu bakımdan insanların hayatı üzerinde başlıca iki âmil, müessir göze çarpar: Suhunet ve su.

Su ile suhunet arasında dünya üzerinde hüküm süren bir insiyak, diğer daha bazı meteorlarla birlikte iklimi vücutte getirir.

Büyük Asyada insanların yaşayış şekillerini tabii muhit, diğer tabirle coğrafya bakımından tetkik edersek buda medeniyetlerin coğrafya (yer) bakımından ayrılması veya tasnifidir iki typ coğrafi muhit, iki type ictimai örnek göze çarpar:

I — Göçebelerin, Asya ortasında denizlerden uzak, geniş karalar içinde gezdikleri, göçmenliğe uygun çadırlarda yaşadıkları görülür.

Burada denizin, suyun hayat üzerinde oynadığı rolü açıkça görüyoruz, bundan başka, denizin insanların ruhu üzerinde de derin tesiri vardır, denize alışmış insanlarda deniz yüzü, unutulmaz bir hasrettir.

Suhunetin tesiri altında su arız üzerinde hayat şekillerine (hayvanî, nebatî) pek mütelevvi manzaralar vermiştir. Yine bu müessir altında yani suhunet derecesine göre suyun don, buz, buhar gibi muhtelif halleri altında tabiatla. ziruh dediğimiz hayvan ve nebatların morfolojisini (hayatî şekilleri) tetkik etmek, bu günkü ilmi coğrafyanın (fizik - biyolojik) baş-

lıca vazifesi, prensiblerinden biridir.

Büyük bir su kitlesi, havzası olan deniz, suhuneti tatil edici ılık havasile insan hayatına, fizik, kimyevi tesirlerle toprağın yumuşamasına, dolayısıyla otların uyanmasına tesirile, insanları adeta bir mihladız gibi kendine doğru çekiyor. Deniz kıyılarında yaşayan insanlar kolaylıkla buraları bırakamıyorlar, göçlere lüzum görmiyorlar. Bunun neticesi evler; köyler, siteler kuruluyor. Sunî bazı amiller müstesna olarak Amerikada olduğu gibi maden havzaları, buna müteferri senayi yerleri - beşerî toplantılar, deniz veya büyük su kitleleri, hiç olmazsa büyük ırmak kıyılarında yerleşmiş bir haldedirler. İnsanlar suyu daima izlemişlerdir. Arteziyen kuyuları (burgu kuyuları, barajlar bunların bir misalidir. Hülasa, büyük toplulukların dağılmamasını suyun tesirine atf ediyoruz. Bir bozkır toplantı merkezi olan Ankarada ilk yaşayış düşüncesi yine su olmuştur. Denebilir ki burada insan hayatı ve toplulukları sıklığı suyun elveriş derecesini geçememek zaruretindedir.

Muntazam yağmurlu Moussone rüzgârları memleketinde oturan Hint ve Çinlilerin tarihteki eskilikleri, daha önce tekamül ve inkişafı (olkunlaşmaları) nı su ve suhunetin uygunluktan başka esash neye atf edebiliriz?

Halbuki, uesuz, bucaksız karaların içinde suhunetle suyun tadil edici tesirinden azade şiddetli soğuk; sıcak; kuraklık, ağır rüzgârlar buram ve

kaldırdığı kum dalgaları daima TEDİRGEN halk, tabiatla yaşamasına daha uygun gelecek yerler aramak endişe ve istirarele karşılaşılıyor. Buda, bir yerde istikrara, topluluğa mani bir sebep teşkil eder. Çoban ve göçebelerin dağınık, gezici hali iklim ve toprağın zarurî bir şartıdır. Türk Ulusu medeniyet tarihi üzerinde Türk tarih kurumunun son incelemeleri bunu açıkça isbat etmiştir.

Site halile veya çadırda yaşamaktan ibaret iki orijinal tip görünüşü Türk etnografyasında nasıl izah edilmiştir.

Türkler, binlerce fersah uzak büyük okyanustan, Atlas denizi kıyılarına, donmuş kuzey atlasından, Hint denizine kadar dünyanın yarısından geniş alanda yayıldıkları gibi, tarihleride başlangıcı bilinmeyen bir zamanda ebediyete kadar uzayan sonu gelmiyecek bir zencir teşkil eder. Bu uzun bağda Türk ulusu - zaman ve mekân içinde soysallıkta muhtelif şekiller arzeder. Bu şartlar içinde ilk bakında etnik zümreler görülebilir, fakat bu zümrelerin menşei, gökü birdir. Bu günkü halde Eurasiada (Evrupa, Asyanın birlik hali) yaşayan Türklerin etnik ve sosyolojik iki sosyal tipi arasında geçit, devrinde - intikali sahada yaşayan bir çok çeşitli şekilleri de görülür.

Şimdi, etnokrafya bakımından Türk, Türkmen, Yürük dediğimiz aynı ulusun muhtelif isim altında yaşayan parçalarını alalım:

(Devamı edecek)

Zirai Kalkınma Plânı

M Ü N A S E B E T İ L E

Ferid DİKMEN

Çok özlü ve kutsal bir erge ve dilekle çıkarılmakta olan (Diranaz) dergisinin ilk yayın yılını bitirerek ikinci yıl yayınına bu sayısı ile başlamış bulunması, bize olan, biten önemli işler arasında (Sinobumuzu) ilgilleyen bir konu üzerinde bazı fikirler yazmamızı ilham etti.

Geçenlerde hükümetimizin yine çok önemli tedbirlerimizden olarak, bir vakit gidüp gördüğümüz (Sapanca) gölünü (İzmit) görfezine akıtmak ve yöresinde beliren bataklıkları gidermek işinin muvaffakiyetle ilerlediğini haber aldık. Hayatî bir mesele olan böyle bir işin kesin olarak iyi bir sonuca ereceği tabii idi. Bunun gibi daha nice derdler görülmüş ve devası, çaresi bulunmuştur.

Böyle olunca bizim (ilin) de bir derdi var. Çaresi bulunmak zamanı gelmiştir. (Sinoba) bir buçuk iki saat uzaklıkta, deniz kıyısı yol üzerinde (Kara göl), (Aksaz) ve (Sarıkum) bataklıkları vardır ki her yıl (bilhasaa bu yıl) Sinop ve çevresi üzerinde müessir olmuş, Sıtma, hava vurma diye bir takım hastalıkların yayılmasında âmil olmuş, nice yüzleri sarartmış, nice ocakların şen çatılarını karartmıştır. Şahsen tanıdığımız bir çok yuvaların sahipleri, babaları ve soyu, âdeta yok olmak derecelerine gelmiştir.

O bölgede, daha önceki yıllarda bir çok halk ve varlıklı köyler bulunur

iken bu gün yalnız mezarlıkları görülür.

Şimdi buralarda belli başlı rençberlik edebilen ve muhtut müsaadesi nisbetinde hayvan; davar yetiştiren ve fakat... muhit ve hava ile her an savaştan bir kaç Türk yuvası, ailesi vardır ki: bunlar (aslan çarşamba) dan gelme (Çobanlar) adıyla anılan köylülerdir. Bunlar yazın yaylaya giderler ve havalar soğumağa başlayınca yine dönerler, aldıkları saf hava, yedikleri öz gıda, ancak yaşamalarını mümkün kılar.

Sinobdan Ayancığa giden eski deniz kıyısı yolu üzerinde bu mevkide bir de (Akliman) vardır ki yelken gemilerine ve bütün küçük deniz vasıtalarına bir sığınmak olmaktadır.

(Sinop) limanının çifte olarak eski ve yeni tarih ve coğrafiya eserlerinde yazılmış bulunması bundan ötürüdür.

Fakat (Sinop) bu günleri sessiz adam gibidir. Bin bir belalı fırtınalarda, ardi arası kesilmez... Vapurlar buraya can atarlar. Önemli yerdir. Fakat tam manasile gendisinden hünüz istifade edilememektedir. Ziraat alanında çok büyük bir yeri ve değeri bulunan (Pamuk) yokarıki o kötü, büyük bataklıkların elbette bir kurutulmasıyla buradada elde edilebilecektir. İlmî bir inceleme bu hakikatı meydana çıkarır. Bu liman, bu güzel şehir; göksünde sakladığı tabii servetleri layık olan

ellere sunar. Yeterki gecikmesin. Bunun kalkınması, yine bütün bir yurd parçasının canlanması demektir. Varlıklı yere... zengin yanına herkes koşar... karadenizin ne limansız (Ereğlisi) ve çok aylar girüp, çıkması belalı dalgalarla savaştan (İnebolu) ve nede bütün bütün açık küçük (Ayancık) ve nihayet (Sinop) limanı içinde hasıl olmuş köşk burnu adında, kalyalık burnu geçince varılan küçük (Gerze) koyu... nede bugün o kadar ticaretgâh olan, limansızlık yüzünden her yıl canca, malca telefât ve zayıf-

ta uğrayan (Samsun) un vaziyetleri hiç birisi (Sinop) limanının biraz inkişaf ve bayındırlığa kavuşması halindeki büyük zirai-ticari rolü oynayamaz. Biz hususi incelemelerimizden ve bu işleri anlayabilen kişilerde yaptığımız özlü konuşmalardan cesaret alarak sayın, Yüksek Bayındır ve Ziraat Bakanlarından yurd adına dikkat gözlerini çekiyor çevremizde de bu herdem parlak Cümhuriyet ışığının doğmasını bu bakımsız (Sinobun) gerçek bir yükselişe kavuşturulmasını en sevinçli bir erek ve dilek biliyoruz.

Ömrümüz

Kızım hayat bir ırmak
Sulara kapılarak
Durmadan akıyoruz
Ve o çok derin yere
Bizden er geçenlere
korkuyla bakıyoruz

Birer gölgeyizki biz
Yer yüzünde ne bir iz
Ne ses bırakıyoruz,
Akıyor, Akıyoruz.

HAYAL

1

Takvimden bir yaprak koparda kızım.
Ömründen bir günün gitti diye yan.
Bu günden kalacak ne arda kızım.
Bir yığın hatıra bir siyah duman.

2

Bu akşam kıpkızıl perdelerini.
Yine sen erkenden indir elinle.
Ve sonra koltuğa bırak kendini.
Odanda bir lahza sükûtu dinle.

3

Saatlar uzarda sabaha yakın.
Ansızın gözlerin dolarsa yaşla.
Odanda bir hayal bekle ve bakın.
Titreyen sesinle bir şarkı başla.

4

Bir gölge görürsen kızım o anda.
Yaklaşan hayale deme sakın kim.
Böyle hep geç vakit sıcak odanda.
Dolaşan o hayal bilki hep ben im.

Haşim Nezihi

- Karagöl Hakkında -

Geldi çatdı yine yağış günleri
Yağmurla bir deniz oldun karagöl
Bataklık oldu hep, köyün yanları
Taşup ovaları yoldun karagöl

* *

O yüce dağlardan yağmuru çekdin
Dolup, artığını dört yana döktün
Sel oldun, çağladın kökleri söktün
Hırsından sararıp, soldun karagöl

* *

Sen gibi kötü göl yoktur her yerde
Düşürdün ha'lık sen, yine çok deride
Gidin bela olun dedin şu yurd'a
Milyonla sineği saldın karagöl

* *

Üstünde ördekler çıkmış yüzmeğe
Ağır yelin kalkdı bizi ezmeğe
Güzel havasını varup bozmağa
Şirin (Sinob) umu buldun karagöl?

* *

Buğday, arpa, mısır, ürün, soğana
Nice yiyecek, aşı, ... Ayrı'n'a
Genç, gürbüz, koca hem yenidoğana
(Sıtma) mikrobunu çaldın karagöl

* *

Karagöl, karagöl! küskünüm sana
Sıtmayı niçin sen, sundunya bana?
Bu (aşık) nolacak, üşüya dona?
Gül benzi'm soldurup, aldın karagöl

* *

Vız vız sineklerin çok kan emerler
Gevşeyüp, pörsür o dolgun damarlar
Çok canlar yakup hem mikrop gömerler
Böyle yezidlikle doldun karagöl!

* *

Hep senin yüzünden canımız pek az
Yiyüp içmeyiz, ... kanımız pek az
(Emirik) sen geçen günümüz pek az
Şenliği, genliği çeldin karagöl!

* *

Ferit Dikmen

Ocak Başında

(Bir yabancıdan defteriden)

Cihad Rüşdü

Odama yorgun ve ümitsiz dönmüşüm Nedense, masamın üstünü doldurmuş kitaplarım beni avutamıyorlar, Heyecanlı anlarımı sindirecek çarelerim beni bir an olsun bu müthiş melankoliden ayıramıyorlardı. Ocagi yakmak istedim. Uçları kömür kesilmiş, kısalmış odunlarda bir kıvılcım bile yok... Sadece küllerin arasında kalmış bir çıra yongasından çıkan ince bir duman bacaya doğru yükseliyor, arasıra yanlara doğru bükülüyor ve sonra yukarıya kalkabiliyordu.

Köşede duran kuru çalı parçalarını bu sönmüş odunların uçlarının etrafına yerleştirdim. Biraz sonra, devam etmiyecek gibi görünen ince bir alev isteksizce yongaların arasından yükseldi. Ocagin önündeki mindere ilişmiş yanan çallara ve kapkara kesilmiş taşlara bakmaya kuyulmuştum. Buraya oturalı epi zaman olmuştu; bütün küçüklüğüm, bu cansız alev gibi, çabucak gözümün önünde belirdi ve söndü.

Hasta veya nazlandığım akşamlarda, annem beni köşede yaptığı yataкта bırakır, kendisi bu ocakta bana bir şeyler hazırlamak için didinir dururdu. Yine böyle akşamlarda, gice oturmaya gelen komşu kadınların, beni uykumdan alıkoymamak için sessizce annemle konuştuklarını, kahvelerini

İçtiklerini, cigaralarını uzanarak ocaktan yaktıklarını ne kadar açık hatırlıyorum.

Bir zamanlar mektepte sınıfım ilerledikçe hocanın verdiği tahrir vazifelerini; dar, basık, dört köşe masanın üstünde, bir gaz lambasının ışığı altında hazırlardım. Arkam ocağa dönük, sırtımda hafif bir sıcaklık, başım kâat üzerine iyice eyilmiş, kalemimi bastıra bastıra vazifeyi tamamlar, gözlerim kapanırcasına uykum geldiği zaman yine köşedeki yatağıma gider, uyurdum. Yaşım ilerledikçe bu dar ve basık masada belim bükülmeden, zahmet çekmeden yazı yazmaz oldum; divara dayatılmış basit bir masanın başında çalışıyordum. Yine ocak mevsimi gelince hafif bir odun kokusile ve arasıra bacaya kaçmıyan dumanların etrafa yayılmaları ile odanın havası değişirdi. Bu hale karşı hiç titizlik etmeden çalışmama devam ederdim. Bu gecelerde hikâye yazmak ve bir manzûme meydana getirebilmek için boş yere durmadan kafamı yorarak kafiye aradığım dakikalarım az heyecanlı geçmiş değildirler.

Boş ve sebebsiz bir hayat sürdüğümü hissettiğim bu zamanlarda, içimde yeni yeni doğan bir sevgiyi ve onun pek hüzün olan sonunu bu gün düşünürde içimde çok acı bir ürperme duyuyordum.

Çok defa yatağımdan ayrılmış ocak

ğın başında uzanarak, meydana getirdiğim manzumeyi yüksek sesle okurdum. Dışarıda yağmurlu ve soğuk bir rüzgâr eve çarpar, çatıdan sıyrılıp geçerken bu heyecanımı alıp ta uzaklara götürür gibi bende bir his bırakırdı.

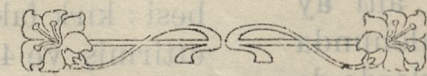
Kardeşim hastalandığı vakit, onu doktorla ve komşularımızla baş başa bırakıp, yüzüne bakmaktan korkarak bu eski sıcak köşeme geldiğimi hatırlarım. Uzun saatlar bu ateşlere dalarak zavallı kardeşimin akıbetini bulmaya çalışır, gözlerim dumanlanır ve sonra birdenbire doğrulurdum.

Saçları, gözleri, boyu belli; yüzüne koyduğu kapkara bir bez parçasile kim olduğunu veya olabileceğini bana bildirmek istemiyen eşimle yanyana oturup burada tatlı, tatlı konuşmağı ne kadar arzu ederim... Bu gün bir ümitle bu hayale kapılmış ve artık yüzü de belli olan sevdiğimi alarak bu eski köşeme koşmuştum: Kahn pal-tom arkamızı örtüyor, ocaktan bacaya doğru kuvvetle yükselen alevler yüzümüzü ısıtıyordu; Onunla bir kitap okuyoruz. Arasıra durakladığımız satırlardaki kelimeleri teker teker heceliyor; sonra birbirimize bakarak gülüşüyoruz. İçimizde titreyen saadetimiz gözlerimizde bir buğu halinde görü-

lüyor; birtak olmak istercesine birbirimize sokuluyorduk.

İşte bu gün bu ocak önünde sönmüş birer cigara gibi duran kısalmış odunlardan çıkan çok zayıf bir dumanı seyretmekteyim. Dışarıya çıkıp işimi görmek elimden gelmiyor; daha doğrusu kendimi çok beceriksiz ve kuvvetsiz buluyorum. Yarın karşılaşacağım maniyayı bildiğim halde, onun pek kolay atlatılabilecek bir iş olduğunu sanki şimdi bir müjdecî haber vermiş gibi lakayt görünüyorum. Evet, eskiden bana en müşkül zamanlarımda hareketlerimin istikametlerini gösterecek çareleri düşünüp bulduğum bu köşede şimdi pek acınacak bir hale gelmişim.

Sıvaları dökülmüş divarlar, başka bir renkle yamanmış bir fistan hissini veriyor, tavan çok kararmış görünüyordu. Fakat kardeşlerimle beraber oynadığım günlerde, yukarıya fırlattığım tebeşir parçalarının şurada burada yaptıkları beyaz lekeler duruyor... Bu lekeler, en yalnız en kuvvetsiz kaldığım bu soğuk ve fırtınalı gecede kalbimi mesut hatıralarla çarpıran ve bana yol gösteren birer küçük yıldız gibi idiler.

Evimiz 1936 Yılı

İkinci altı ayında yaptığı işler

1 — Dil, Edebiyat ve Tarih şubesi

Yaz tatilinden sonra yeni çalışmalarına başlıyan şube, dil kurultayının tezleri üzerinde öğretmenleri meşgul edecek incelemeler yaptırmış, ve halk türkülerini araştırmalarına devam etmekle beraber, Sinop tarihi üzerindeki etütlerinide Dıranaz dergisi ile yaymıştır.

Şube sırası geldikçe halk hatiplerine çeşitli konular üzerinde konferanslar verdirmiş ve son altı ay içerisinde, bu konferansların sayısı on yediyi bulmuştur.

2 — Ar - Şubesi

Şube müzik ve bando çalışmaları-na muntazaman devam ederek arsi-ulusal ve moderen muzik ile halk türkülerini esas tutmak suretile halkın bu uğurdaki zevkini artırmak ve yükseltmek için çalışmış ve altı ay içerisinde: Orta derecede olan Halkevi bandosuda oldukça bilgisini artırarak memleket ihtiyacını önleyecek bir hale gelmiştir. Bundan başka arşubesi. Keman. ve Piyano kurslarında açarak heveskâr gençleri yetiştirmiş ve şube tarafından altı ay içerisinde altı defa evimiz salonunda konser verilerek bu konserlerde de 980 dinleyici bulunmuştur.

3 — Gösterit şubesi

Şube yaz aylarında faaliyetini keserek sahnedeki noksanları tamam-

lamaya çalışmış, otuzdan fazla kolis ve yeter kadar perde hazırlamıştır.

Gösterit şubesi ulusal günlerde iki defa Himmetin oğlu ve bir defada Ana piyesini temsil etmiştir.

4 — Spor şubesi

Şubenin futbol takımı ekzersizlerle meşgul olmuş, voleybol takımı ise Bafra ve Gerze Halkevleri voleybol takımları ile üç maç yapmıştır.

İl merkezinde iyi bir spor sahasının bulunmaması göz önünde tutularak, evimiz tarafından yapılan teşebbüs ve partinin yardımı ile bir spor sahası düzenlenmesi için gerekli tedbirler alınmış ve hazırlanan arazi üzerinde tesviyeye başlanılmıştır. Şubece deniz sporlarında önem verilerek yaz aylarında sandal yarışları, yüzme müsabakalarında tertip edilmiştir.

5 — Sosyal yardım şubesi

Şube iki defa vilâyete bağlı kamunlara doktor göndererek fakir köylü vatandaşların muayene ve tedavilerine çalışmış, muracaat eden fakirlere parasız ilaç vermiştir.

Bundan başka sosyal yardım şubesi: kırk fakir yetim çocuğu sünnet ettirmiş ve 40 fakir mektep çocuğuda iç çamaşırları ve ayakkabı vermiştir.

6 — Kurslar şubesi

Hazırladığı programla çalışmaları başarmış ve Cezaevinde A. B.

kürsilerini bitiren kırk vatandaşa millet mektebi şahadetnamesi vermiştir.

7 — Kitap saray ve yayım şubesi

Kitap sarayı Halkevi konağının üst katındaki salona çıkarılmış olup haftanın üç gününde umuma açık bulundurulmaktadır. Kitap sarayı için yeni kitap dolapları yaptırılarak genel öğrenek mucibince kitapların tasnifi yapılmış ve mevcut kitap sayısı (1437) yi bulmuştur.

Şube genel sekreterlik tarafından abonaları temin edilen türlü gazete ve dergilerden başka Ulus, Cumhuriyet, Tan, Akşam gazetelerinede abona olmuştur.

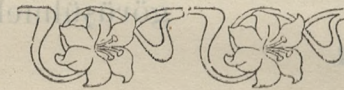
Şubenin hükümet konağı karşısındaki okuma odasında, muntazam çalışmasına devam etmekte ve Pazar günlerinden başka günlerde, umuma açık bulundurulmaktadır.

8 — Köycüler şubesi

Köycüler şubesi sosyal yardım şubesiyle birlikte Karasu, Kabalı kamunlarına gezi tertip etmek suretile köylü ile temasdan geri durmamış ve halk okuma odasındaki işyarna köylü ve kasabalı fakir yurtdaşların istidalarını yazdırmıştır.

9 — Müze sergi şubesi

Şube tarihi tetkiklerle uğraşmakta ve ele geçirilen eserleri müzeye koyarak muhafazasına çalışmaktadır.

Kısa Haberler

Millî Hatay Mitingi

Cenevre, uluslar kurumunda, millî hatay egemenliği davasının ulusal amaçlara uygun bir şekilde hal edilmesi dolayısıyla yurdun her köşesinde olduğu gibi memleketimizde bugün saat on dörtte Belediye parkında büyük bir miting yapılacaktır.

Yılbaşı Balosu

Vali ve Parti başkanıımız Süreyya Yurdakulun himayelerinde Adanada felâkete uğrayan vatandaşlara bir yardım yapılmak üzere Kızılay Sinop merkezi tarafından tertip edilen Balo çok eğlenceli ve neşeli olmuş ve baloda (240) lira safi gelir elde edilmiştir.

Çocuk Esirgeme Kurumu

Yıllık kongrası

Sinop çocuk esirgeme kurumunun yıllık kongrası parti kurağında yapılarak başkanlığa bayan Misli Yurdakul, ikinci başkanlığa operatör Bahir İlder, sekreterliğe Cumhuriyet okulu baş öğretmeni Şevket Erden, muhasipliğe öğretmen hüsnü Peker ve zencidarlığa maliye işyarlarından Ziya

Cankur, üyeliklerede kültür dieektörü İbrahim Ertuğrul ve İnhisarlar müdürü Nizemettin ayıtt edilmişlerdir.

Evimizin Sesli Sinema makinesi yakında Sinoba geliyor

Evimiz tarafından satın alınan sesli sinema makinesinin gümrük maâfiyet alınmış ve gümrük muamelesi ile tamamlanmış olduğundan makine yakında Sinoba getirilecektir.

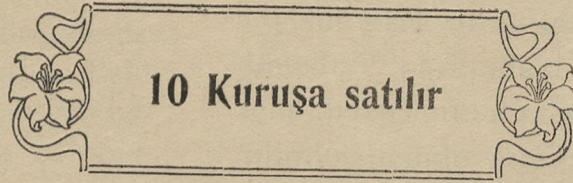
Sinema binasının tamirâtı kış dolayısıyla geri bırakılığından şimdilik Belediye parkındaki gazino sinema için hazırlanmaktadır. Gösterilecek filimler içinde müteaddit firmalarla görüşülmektedir.

Aile Toplantısı

İkinci Kânun ayı içinde evimiz salonunda iki defa aile toplantısı yapılmıştır.

Toplantılara evimiz bandosu ve millî saz takımında iştirak etmiş, danslar yapılmış, hayır cemiyetleri menfeatinde tombala tertip edilmiş ve bu suretlede çok eğlenceli vakıtlar geçirilmiştir.

Derginin yazı şartları :

Dergiye gönderilecek yazılar kâğıdın yalnız bir tarafına daktilo ile yazılarak altına el yazısı ile imza ve açık adres konulmalıdır.

Gönderilen her yazının dergiye derci mecburi değildir.

Dergiye dere edilmeyen yazılar geri gönderilmez.

Dergiye ait yazı ve müracaatlar Sinob Halkevi İdare heyetine yapılmalıdır.

Derginin Yıllığı (100) kuruştur